

מאורות השבת

פרשת צא

עורך: הרב סתיו א.

מאור הפרשה | מאור הדרשה | מאור הלשון | מאור הבית | מאור ההלכה

מאור הדרשה

יציאת מצרים

הפרשה שלנו היא אחת הפרשות העמוסות ביותר במצוות...

למה דווקא בפרשה שמסופר על יציאת מצרים, הקב"ה החליט לצוות אותנו על מצוות כה רבות?

מן הראוי היה שנאריך בסיפור יציאת מצרים...

פשוט מאוד.

מצוות עולות כסף... והרבה כסף...

קחו לדוגמא רק את מצות 'מעשר', עשרה אחוז מכל המשכורת!

וזה עוד לפני שקנית תפילין, אתרוג וחלות לשבת...

לכן הקב"ה הכניס בפרשה שלנו מצוות כה רבות, ולכן נאמר בהרבה מצוות "זכר ליציאת מצרים"...

כשאתה מוציא כסף על מצוות - תזכור!

"לי הכסף, ולי הזהב נאום ה'." אני מנהל את העולם, אז תנשום...

המשך בעמוד 3

מאור הפרשה

ר' אבשלום ח.

יצאו ברכוש גדול

"דָּבַר נָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רֵעוּתָהּ כְּלִי כֶסֶף וְכָלִי זָהָב" (שמות י"ב)

אומרת הגמרא (ברכות ט): אמרי דבי ר' ינאי, אין נא אלא לשון בקשה.. שלא יאמר אותו צדיק, "ועבדום ועינו אותם" קיים בהם, "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" לא קיים בהם.

בני" יוצאים ממצרים ברכוש גדול, זו הבטחה של הקב"ה לאברהם בברית בין הבתרים "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך ועבדום.. ואחרי כן יצאו ברכוש גדול". ענין הרכוש הגדול מוזכר פעמים רבות בכל שלבי הגאולה "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" והיה כי תצאו לא תצאו ריקם" דבר נא.. וישאלו.. "אומרת הגמרא (פסחים ק"ט): אמר רב יהודה אמר שמואל, כל כסף וזהב שבעולם, יוסף לקטו והביאו למצרים.. וכשעלו ישראל ממצרים העלוהו עמהן.

"תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף" (שה"ש א) **אומר רש"י**: נמלכנו אני ובית דיני לפני בא פרעה שאשיאנו ואחזק את ליבו לרדוף אחריך עם כל שבח גנזי אוצרותיו כדי שנעשה לך, 'תורי זהב עם נקודות הכסף', שהיו בידך כבר שהוצאתם ממצרים, שגדולה היתה ביזת הים מביזת מצרים. יוצא ששתי פעמים זכו לרכוש גדול, במצרים ועל הים. **למה צריך שתי ביזות?**

בדרשות הר"ן (י"א) **אומר**: המטרה בשאלת הממון במצרים, כדי שירדפו אחריהם בשביל ממונם, ואז יטבעו בים ויתקיים בהם העונש מדה כנגד מדה. **אומר החזקוני**: מה שקיים הקב"ה 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' בעניין שאלה ולא בעניין מתנה, כדי שיהיו מצריים להוטים לרדוף אחריהם. הקב"ה מוציא את

המשך בעמוד 4

נא לשמור על קדושת הגליון

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת רבי שמריהו יוסף חיים בן רבי יעקב ישראל זללה"ה

מאור הלשון

ר' סתיו א.

שמירת הלשון (ח"ב)

בעניין יוסף עם אחיו - חלק ז'

וסיבת הדבר, כי הוא סיבב הדבר למכרו לעבד. ובאמת הוא היה החשוב שבאחים, והיה לו להתחזק להשיבו אל אביו, ועל כן נענש מן השמים, ששעבד עצמו בערבות נורא על אח אחר (בנימין) להביאו אל אביו, ובה יתחזק בכל כוחו, וגם יתרצה בעצמו וישתטח לפני אדון הארץ שיקחנו לעבד, כדי שהאח ילך לביתו לאביו. וגם כל יתר האחים שנתרצו במכירת יוסף, נסבב להם דאגה רבה אשר נתרצו ע"י זה כולם להיות עבדים, שאמרו וגם אנחנו נהיה לאדני לעבדים וכו'.

ויש עוד עניין נורא מאוד שנסבב ליהודה, שאמרו חז"ל (ב"ק צב.) שהיו עצמותיו של יהודה מגולגלין בארון, שהיה מנודה, עד שבא משה רבנו וביקש עבורו (דברים לג, ז): שמע ה' קול יהודה, והתירו לו נידויו. אך עדיין לא העלוהו לשיבה שלמעלה, על זה ביקש: ואל עמו תביאנו. וכו' ע"ש.

וכל זה למה? מפני שאמר וחסאתי לאבי כל הימים, כלומר שנידה עצמו אפילו בעולם הבא, ואפילו שהתנה 'אם לא אביאנו אליך', והלא כבר הביאו... אך קללת חכם מתקיימת אפילו על תנאי (מכות יא.)

וכבר אמרנו שמה שהאדם מדבר הוא הכל בהשגחה, וזה היה סיבה מאת ה' יתברך. (ע"ש) ואעפ"י שאין הקב"ה מקפח שכר. ובזכות עצתו של יהודה היה גם כן טובה גדולה ליוסף, שהצילו מן המיתה, וכו' (ע"ש). אמרו חז"ל, שבשביל שהצילו מן המיתה, ריחם ה' על מלכות בית יהודה, שלא כלה זרעם עד חורבן הבית, ולא כמו שאר מלכי ישראל, שהיה רק לזמן, וכאשר כלה זמנו, קם אחר והרג אותו ואת כל ביתו, לא השאיר לו שריד! מה שאין כן מלכי בית דוד, שהוא מזרע יהודה.

ומכל מקום, ראו עוד עניין נורא מאוד! שנסבב בהמשך הימים מידה כנגד מידה, שהנה יוסף נכשל בחטא הלשון, ולא רצו אחיו למחול לו בשום אופן, שהלכו איתו בעומק הדין, שאמרו **לכו ונהרגו**. ובעצת יהודה נתרצו למכרו לעבד. ואעפ"י שהגן בעדו, ולא הניחו להרגו, עדיין.. לא רצה למחול לו בשום אופן, שאמר **לכו ונמכרנו**.

ובגלל זה, לימים אחר כך, שנכשל אחד מזרע יהודה באיסור קבלת לשון הרע, לא רצה אחד המיוחד מזרע יוסף למחול לו. ומי הוא שנכשל בשגגה כזה? על כך נדבר אי"ה בפעם הבאה.

המשך יבוא...

ממשיכים עם ההשלכות, הענשים והבזיונות שסבלו עבור זה, מידה כנגד מידה:

כתוב "ויזכור יוסף את החלומות וגו', ויאמר אלהים: מרגלים אתם וגו'. כל זה הייתה כוונתו כדי לכפר עוונם. וכן במה שכתוב: "ויצו יוסף, וימלאו את כליהם בר ולהשיב את כספיהם איש אל שקו וגו' ", ובאמת ע"י הכסף היה להם צער גדול מאוד. מתחילה בדרך, כשפתח האחד את שקו, והוא לוי (רש"י), כתיב "ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה אלהים לנו". וגם בסוף, כאשר באו אל אביהם: "ויהי הם מריקים שקיהם והנה איש צרור כספו בשקו, ויראו וגו' המה ואביהם ויראו " וכן "וייראו האנשים כי הובאו בית יוסף, ויאמרו על דבר הכסף השב באמתחותינו וגו' " מעניין הכסף היה להם צער גדול מאוד, וזה היה כדי שיתכפר להם על הכסף שלקחו בשבילו. וכן היה שנזדמן מן השמים, שהראשון שפתח את שקו בדרך ומצא את הכסף היה לוי (רש"י), והוא היה הראשון שאמר אל אחיו שמעון, הנה בעל החלומות הלזה בא, ועתה לכו ונהרגו.

כתוב "ויאמר ראובן וגו', את שני בני תמיית אם לא אביאנו אליך וגו'. ויאמר לא ירד בני עמכם". מובא במדרש, שאמר יעקב עליו, בכור שוטה הוא, בניו ולא בני הם!?

וצריך להבין באמת דברי ראובן. אבל העניין לאמיתו הוא כך; כל מה שיוצא מפי האדם [לבד מה שנוגע ליראת השם, שזה תלוי בבחירת האדם], הוא הכל בידי שמיים, וזה מה שאמרו חז"ל (ברכות לג:) הכל בידי שמיים, חוץ מיראת שמיים.

ומובא במדרש, שדברי ראובן נתקיימו בבניו- דתן ואבירם, ובאמת הוא עצמו גרם לזה, שאמר: "השליכו אותו אל הבור הזה אשר במדבר", והמעשה היה רע מאוד, וכן היה, שירדו חיים שאולה לתוך הבור.

ובמה שמחשבתו שם היה לטוב, כמו שכתוב: "למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו, זכה שאחד מבניו, והוא און בן פלת, ניצול, ששב בתשובה לאביו שבשמיים. ועל זה נקרא שמו און, שהיה באנינות כל ימיו על זה (ע"ש).

והנה יהודה אמר, "אם לא הביאותיו אליו וגו', וחסאתי לך כל הימים", ששעבד עצמו בעולם הזה ובעולם הבא, וע"י זה נסבב לו צער גדול מאוד יתר מכל האחים (ויגש).

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמות
שלום בן אפרים

לעילוי נשמות
שמעון בן דוד

לעילוי נשמות
ענת בת רחל

לעילוי נשמות
אורייתת ניסים עמרם

לעילוי נשמות
משה בן חסן יעקב

לעילוי נשמות
יהונתן בן משה

מאור
הנשמה

המתניי בסבלנות!

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה, עוֹד נִגַע אֶחָד אָבִיָּא עַל פְּרַעֲה וְעַל מִצְרַיִם, אַחֲרֵי כֵן, יִשְׁלַח אֶתְכֶם מִזֶּה פְּשַׁלְחוּ פָּלֶה, גֵּרֶשׁ יִגְרֶשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה." (שמות יא, א)

בפרשתנו, הקב"ה ממשיך לתת מכות למצרים, מכביד את לב פרעה, מעכב את שחרור בני ישראל ובקיצור הקב"ה שולט בכל, שליטה אבסולוטית, באופן של איך יראו הדברים דבר אחר דבר. והנה הקב"ה אומר למשה עוד נגע אחד אביא על פרעה ועל מצרים ואחרי כן אשלח אתכם.

יקירתי! את נמצאת זמן מה בתקופה מסוימת בחיים שלך, תקופה שמשוה תקוע ולא זז.

זה יכול להיות שנה, שנתיים, אולי יותר מזה.. ואת צריכה הרבה סבלנות עם עוד יותר הרבה אמונה.

דעי! המצב שאת נמצאת בו כרגע, השם הביא לך אותו, וכשם שיש לו תאריך התחלה, יש לו תאריך סיום. כן.. ביום בהיר אחד קמת למציאות חדשה ואת לא יודעת מתי הסוף, רק השם יודע. וכמו שהשם מכניס לבית האסורים כך הוא גם מוציא משם, מתיר אסורים. הוא הכניס את בני ישראל למצרים והוא ידע כמה זמן הם ישהו שם.

עליך להיות סבלנית וחזקה ולהאמין שעוד רגע זה מסתיים, תאמרי לעצמך עוד יום, עוד רגע, עוד קצת ויגיע יום שחרורך מהקושי, בלי שתרצי זה פתאום יקרה.

המצב הקשה בבנק.. עם עוד קצת סבלנות את תצאי מזה. בשלום בית יש קושי, משהו לא מתקדם, לא זז, עוד קצת תתפללי, עוד קצת תתאמצי, החזיקי מעמד וזה יחלוף ותראי ימים טובים יותר.

וכן על זה הדרך עם הילדים, בבריאות, בעבודה, במגורים, בזוגיות... כן.. לא חסרים קשיים שלוקח להם זמן לעבור וזכרי שהם יעברו.

את נמצאת בנסיון קשה מאוד ואת לא יודעת מה לעשות, מבולבלת וזה לא נגמר, את רוצה לצאת משם ולא מצליחה, דעי! שגם לניסיון יש זמן התחלה וזמן סיום, לפתע ביום בהיר אחד תקומי למציאות חדשה ללא הנסיון, ללא הקושי. לא תביני איך זה נגמר אבל זה נגמר, וגם אם תרצי רגע לחזור אחורה, לא תצליחי כי זהו, זה נגמר! השליטה ביד הקב"ה על הכל ואת רק צריכה סבלנות! סבלנות עם תפילות לקב"ה שיחזיק אותך ויעזור לך. אל תשברי, אל תתייאשי, החזיקי חזק בקב"ה!

גם בני ישראל המשיכו לעבוד בפרך במצרים, היו להם קשיים עד הרגע האחרון שיצאו משם, מעבדות לחירות [וגם לאחר מכן, הצרות לא איחרו לבוא... (ים סוף וכל השעות במדבר)].

תמתניי בסבלנות ותצאי לחרות, עוד רגע!

בניו יורק התגורר סופר סת"ם. באחת השבתות הוא התארח בקצה השני של העיר בבית כנסת שעשו בו שיפוצים נרחבים. לקהילה הזו היה רק ספר תורה אחד. לאחר השבת ביקש ממנו ראש הקהל שיעשה בדיקה לספר התורה, אולי הוא צריך תיקון.

בזריזות הוא עבר על ספר התורה ואמר לו שהוא פסול לכתחילה ובדיעבד! התיקון הנדרש יעלה חמשת אלפים דולר!

ראש הקהל אמר לו שאין לו כסף - מקסימום חמש מאות דולר...

משום מה, לשיפוצים במיליונים יש לו כסף, אך לתיקון ספר תורה אין לו...

הסופר הבין שהם לא רוצים לשלם והלך הביתה.

בלילה הוא לא הצליח להירדם, המצפון שלו לא נתן לישון איך שהוא השאיר בית כנסת וקהילה שלמה עם ספר תורה פסול... בוודאי אף אחד לא יבוא לתקן את זה, וודאי לא במחיר שראש הקהל שם מציע... מה עשה?

הוא הרים טלפון לחבר שלו שהיה גם סופר סת"ם, וסיפר לו על המקרה... "בוא נתנדב, אני חצי ואתה חצי, רק חמש מאות דולר, אבל לשם מצוה!"

החבר שלו הסכים, ולמחרת הם ניגשו לעבודה. הם עבדו קשה מאוד, וכשהספר היה מוכן, הם קיבלו צ'ק של חמש מאות דולר...

בדרך חזרה הביתה הם עברו ליד בית קברות נוצרי, ובדיוק היו צריכים להיכנס לבית הכסא. הם עצרו כדי להתפנות בבית הקברות. בכניסה לבית הקברות היה שוטר, הוא ביקש מהם תעודת זהות, דבר שהיה קצת תמוה בעיניהם, אבל בכל זאת, אולי ככה זה החוק בבתי הקברות שלהם... נכנסו ויצאו.

אחרי חודש הם קיבלו הזמנה לבית משפט! הם נבהלו מאוד...

כשהם הגיעו למשפט התברר להם, שבדיוק באותו זמן שהם היו בבית הקברות, הייתה שם לוויה של איזה גוי שהיה גביר אדיר.

לא היו לו ילדים, והוא השאיר בצוואה שיחלקו את כל הכסף שלו רק בין כל משתפי הלוויה: שני האברכים שלנו שהיו בלוויה קיבלו שישים ושניים אלף דולר כל אחד!

"זכר ליציאת מצרים", כי צריך שתדע שמצוות לא מפסידים...

(אפריון שלמה)

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת
יעקב בן אהרון

לעילוי נשמת
שלמה בן רחמה

לעילוי נשמת
מארי בת רבקה

לעילוי נשמת
אליהו בן סלימה

לעילוי נשמת
סעידה בת סעיד

לעילוי נשמת
ניסים בן פנחס

להקדשות והנצחות
נדריים פלוס

מאור הפרשה המשך מעמוד 1

באמונה יהא ניכר החסרון בכל הדורות. ולכן הוצרכו לכל ניסי יציאת מצרים, שהיו לימוד גדול לאמונה בכח ה' ובשליטתו בעולם. וכמו"כ נצרך העניין של שעבוד מצרים, שבגאולת מצרים משעבוד הגדול הזה קבלו את עבדות ה' באהבה, והיה כל זה תיקון והשלמה לאותו החסרון באמונה. אבל למה נענש זרעו, כל כלל ישראל?

מסיים המהר"ל: ודע כי ראוי שיהיה העונש נמשך אל זרעו של אברהם בשביל אברהם, כי חסרון השורש של אילן יתגלה בענפים יותר ממה שנראה בשורש עצמו..

אומר המדרש (לך לך): "ואחרי כן יצאו" א"ר אחא, כתיב כאן אחרי (עם יו"ד) ולא כתיב אחר (בלא יו"ד), כאן רמז לו עשר מכות שעתיד להביא על מצרים, אחר יוד (10) מכות יצאו ברכוש גדול. מה ענין עשר המכות להבטחה שיצאו ממצרים ברכוש גדול?

בנ"י תחת שעבוד מצרים מיואשים מהגאולה, לא רואים תקוה. נותן להם הקב"ה שנה של שיעור באמונה. במכות מצרים רואים את ידו הגדולה, את "הבלעדי אין אלוקים", זה חיזוק עצום לאמונה. אם כן, כבר בגזירת ברית בין הבתרים שנאמר "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" כביכול מבטיח הקב"ה לאברהם, שבניו יזכו בדרגת אמונה. אז מה ענין הכסף וזהב?

בספר אפריון (בשלה) הביא בשם האהל יעקב: ודאי שאברהם ידע שה'רכוש גדול' הוא תורה ומצוות, אבל לפי מצב בנ"י, ביציאת מצרים לא השיגו את מעלתו וחשבו שהוא ממון גשמי, ולכן נתן להם הקב"ה גם ממון כדי שלא יאמרו.. לפי השגתם. (ומשה חכם לב יקח מצוות הבין שהרכוש הוא תורה ומצוות, לכן עסק במצוה בארונו של יוסף) **שבת שלום!**

הבטחה שיקבלו את התורה שהיא רכוש גדול שאין למעלה ממנו. **אם כן, "רכוש גדול" הוא רכוש רוחני יותר, מהו אם כן הרכוש, ולמה בנ"י צריכים להיענש בשביל אביהם אברהם?**

הגמרא (נדרים לב) אומרת: אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר, מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים? מפני שעשה אנגריא בתלמידי חכמים! שנאמר, וירק את חניכיו ילידי ביתו. ושמואל אמר, מפני שהפריז על מדותיו של הקדוש ברוך הוא. שנאמר, במה אדע כי אירשנה. ורבי יוחנן אמר, שהפריש בני אדם מלהכנס תחת כנפי השכינה. **והרמב"ן (בראשית יב) מוסיף:** ודע כי אברהם אבינו חטא חטא גדול בשגגה שהביא אשתו הצדקת במכשול עון מפני פחדו פן יהרגוהו, והיה לו לבטוח בשם שיציל אותו ואת אשתו ואת כל אשר לו.. ועל המעשה הזה נגזר על זרעו הגלות בארץ מצרים.

לאברהם אבינו כביכול היה פגם דק וחסרון באמונה. **אומר המהר"ל (ח"א נדרים):** שאין לומר שהיה ח"ו לאברהם חטא באמונה שלא היה מאמין, אבל החטא היה שלא היה מתחזק וזרז באמונת ה' יתברך.. וזה חסרון באמונה.. שאינו מתחזק באמונה כראוי.

"למען ייטב לי בעבורך" (בראשית יד) **אומר רש"י:** יתנו לי מתנות. **אומר הרמב"ן:** מעשה אבות סימן לבנים, לקיחת שרה לפרעה כנגד גלות בנ"י במצרים, הנגעים כנגד עשר המכות, והמתנות כנגד אחרי כן יצאו ברכוש גדול.

אומר הגר"א קוטלר: דהלא כל האמונה של כלל ישראל לדורותם היא מכח האמונה של אברהם אבינו, ואם היה לו איזה חיסרון כלשהו

מאור ההלכה

מתוך 'קיצור הלכות ומנהגים - הלכות שבת' המצורף לספר שתילי זיתים הלכות שבת

רנז - רנט

הלכות הטמנה

יא ההיתר לעיל להניח על הפלטה כלי רחב, היינו דוקא בתבשיל שהתבשל כל צרכו. אבל תבשיל שלא התבשל כל צרכו, אפילו אם ניח כלי רחב, או יעשה הטמנה במקצת, לא יועיל לכסות בשמיכה, לפי שתוספת זו גורמת לתבשיל להתבשל. וכל שכן שאסור להחליף את השמיכה באחרת, שהרי זה כתחילת הטמנה. ולפי זה, מי שיש לו סיר על הפלטה וכדומה, והוא מכוסה מערב שבת בשמיכה, באחת מדרכי ההיתר [יז], ובשבת הרים את השמיכה [יח] כדי לראות אם התבשיל התבשל כבר כל צרכו או לא, ונתברר שעדיין לא התבשל כל צרכו, אסור לחזור ולכסותו בשמיכה, אפילו במקצת, מפני שעל ידי זה הוא ממחר את בישולו. והדבר מצוי אצל אותם המניחים כובאנה בצק על הפלטה מערב שבת. לפיכך טוב להם שלא יכסו את סיר הכובאנה בשמיכה כלל. ואם כיסוהו בשמיכה ונפלה בשבת, אסור להחזירה (ס"ל סימן רנז ס"ד ד"ה אפילו) [יט]:

יב וכן סיר שיש בו עצמות, שכל הזמן הן מתרככות ומתבשלות, יש אוסרים לכסותו בשמיכה [כ]:

[יט] ואם החזירה בשוגג, אם ידוע לו בבירור שהתבשל כמאב"ד, אין לאסור את המאכל, וכמו שנתבאר לענין שהיה לעיל סימן רנג סעיף א. אלא שכבר כתבנו לעיל שם סעיף לה שבכובאנה קשה מאד לאמוד אם הגיעה למאב"ד, ולכן יש לזהר בזה מאד:

[כ] וכבר הארכתי בזה לעיל סימן רנג סעיף י ויג לענין כיסוי הסיר ודלת התנור, וה"ה כאן:

[יז] א. הסיר מונח על הפלטה, והניח עליו תחילה כלי רחב וכיסה, וכדעת מרן. ב. הסיר מונח על הפלטה ומכוסה בשמיכה, כמנהג בני ספרד. ג. שיטת האורל"צ שמותר כיסוי במקצת מער"ש. ד. אפילו הסיר אינו מונח על הפלטה, אלא מכוסה בשמיכה מער"ש, עיין לעיל סעיף ט:

[יח] ואם הרים את מכסה הסיר, נתבאר לעיל סימן רנג ס"י. וכן אם מותר לומר לגוי לסגור את דלת התנור או את מכסה הסיר, עיין סימן רנט ס"ז:

